

Vec C-544/19

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

9. júl 2019

Vnútroštátny súd:

Administrativen săd Blagoevgrad

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

5. júl 2019

Navrhovateľka v konaní o kasačnom opravnom prostriedku:

„ECOTEX BULGARIA“ EOOD

Odporkyňa v konaní o kasačnom opravnom prostriedku:

Teritorialna direkcija na Nacionalnata agencija za prihodite, Sofia

Predmet konania vo veci samej

Konanie o kasačnom opravnom prostriedku týkajúce sa správnej pokuty, ako finančnej sankcie, ktorá bola navrhovateľke v konaní o kasačnom opravnom prostriedku uložená za porušenie obmedzenia hotovostných platieb v zmysle článku 3 ods. 1 bodu 1 zákona za ohraničavane na plaštanijata v broi (zákon o obmedzení hotovostných platieb).

Predmet a právny základ návrhu

Právny základ návrhu: článok 267 písm. a) a b) ZFEÚ.

Žiadosť o výklad: článku 63 ZFEÚ, článku 49 ods. 3 Charty základných práv Európskej únie; smernice (EÚ) 2015/849: odôvodnenie 6, článok 2 ods. 1, články 4 a 5, článok 58 ods. 1 a článok 60 ods. 4.

Prejudiciálne otázky

Prvá otázka:

Má sa článok 63 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, akou je sporná úprava v konaní vo veci samej, podľa ktorej možno platby v tuzemsku vo výške 10 000 levov (BGN) a viac vykonať len formou prevodu alebo vkladom na platobný účet a ktorá obmedzuje vyplácanie dividend z nerozdelených ziskov vo výške 10 000 BGN alebo viac v hotovosti? Ak článok 63 ZFEÚ nebráni takejto právnej úprave: je takéto obmedzenie odôvodnené cieľmi smernice (EÚ) 2015/849?

Druhá otázka:

Má sa článok 2 ods. 1 smernice (EÚ) 2015/849 s ohľadom na odôvodnenie 6, ako aj články 4 a 5 tejto smernice vykladať v tom zmysle, že nebráni všeobecnému vnútroštátnemu právnomu predpisu, akým je sporný predpis v konaní vo veci samej, podľa ktorého možno platby v tuzemsku vo výške 10 000 BGN alebo viac vykonať len formou prevodu alebo vkladom na platobný účet a ktorý nezohľadňuje osobu, ani dôvod hotovostnej platby a zároveň platí pre všetky hotovostné platby medzi fyzickými a právnickými osobami?

1. V prípade kladnej odpovede na túto otázku: môžu členské štáty na základe článku 2 ods. 1 bodu 3 písm. e) smernice (EÚ) 2015/849 s ohľadom na odôvodnenie 6, ako aj na články 4 a 5 tejto smernice upraviť doplňujúce všeobecné obmedzenia hotovostných platieb v tuzemsku prostredníctvom vnútroštátneho právneho predpisu, akým je sporný predpis v konaní vo veci samej, podľa ktorého možno hotovostné platby v tuzemsku vo výške 10 000 BGN

alebo viac vykonať len formou prevodu alebo vkladom na platobný účet, ak sú dôvodom bezhotovostnej platby „nerozdelené zisky“ (dividendy)?

2. V prípade kladnej odpovede na túto otázku: môžu členské štáty podľa článku 2 ods. 1 bodu 3 písm. e) smernice (EÚ) 2015/849 s ohľadom na odôvodnenie 6 a jej článok 5 upraviť obmedzenia hotovostných platieb vo vnútroštátnom právnom predpise, akým je sporný predpis v konaní vo veci samej, podľa ktorého možno hotovostné platby v tuzemsku vo výške 10 000 BGN alebo viac vykonať len formou prevodu alebo vkladom na platobný účet, ak je limit nižší ako 10 000 eur?

Tretia otázka:

Majú sa článok 58 ods. 1 a článok 60 ods. 4 smernice (EÚ) 2015/849 s ohľadom na článok 49 ods. 3 Charty základných práv Európskej únie vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnemu právnomu predpisu, akým je sporný predpis v konaní vo veci samej, ktorý určuje paušálnu výšku správnych sankcií za porušenie obmedzení hotovostných platieb a pri vymeriavaní sankcie vôbec nepripúšťa, aby sa postupovalo diferencovanie s ohľadom na relevantné okolnosti?

1. V prípade, že sa na o otázku odpovie tak, že článok 58 ods. 1 a článok 60 ods. 4 smernice (EÚ) 2015/849 s ohľadom na článok 47 ods. 3 Charty základných práv Európskej únie nebránia vnútroštátnemu právnomu predpisu, akým je sporný predpis v konaní vo veci samej, ktorý určuje paušálnu výšku správnych sankcií za porušenia obmedzení hotovostných platieb, majú sa potom článok 58 a článok 60 ods. 4 smernice (EÚ) 2015/849 s ohľadom na zásadu efektivity a právo na účinný prostriedok nápravy podľa článku 47 Charty základných práv Európskej únie vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnemu právnomu predpisu, akým je sporný predpis v konaní vo veci samej, ktorý obmedzuje súdnu kontrolu, ak tento právny predpis nepripúšťa, aby súd v prípade odvolania [proti uloženej sankcii] uložil s ohľadom na konkrétne relevantné okolnosti primeranú správnu sankciu pod minimálnu stanovenú hranicu?

Relevantné ustanovenia práva Únie

Článok 63 ZFEÚ; článok 47 a článok 49 ods. 3 Charty základných práv Európskej únie; článok 1 smernice Rady 88/361/EHS, ktorou sa vykonáva článok 67 zmluvy; odôvodnenia 6, 22 a 65 a články 2, 4, 5, 58 a 60 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/849 z 20. mája 2015 o predchádzaní využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu, ktorou sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 648/2012 a zrušuje smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/60/ES a smernica Komisie 2006/70/ES

Relevantné ustanovenia vnútroštátneho práva

Články 113, 123, 133, 135 až 137 a 147 Targovski zakon (Obchodný zákonník, ďalej len „TZ“); články 1 až 3, 5 a 6 zakona za ograničavane na plaštanjata v broi (zákon o obmedzení hotovostných platieb, ďalej len „ZOPB“); článok 27 ods. 1 a 5, článok 28 písm. a), článok 63 ods. 1 a článok 83 zakona za administrativnite narušenija i nakazanija (zákon o správnych priestupkoch a sankciách, ďalej len „ZANN“), článok 208, článok 218 ods. 2 a článok 223 Administrativno-procesualen kodeks (zákon o správnom konaní, ďalej len „APK“)

Zhrnutie skutkového stavu a konania

- 1 Navrhovateľka v konaní o kasačnom opravnom prostriedku je jednoosobovou spoločnosťou s ručením obmedzeným založenou podľa bulharského práva so sídlom v Petrichu, v Bulharsku, ktorá pôsobí v odvetví veľkoobchodu. Jediným spoločníkom a konateľom je grécky štátny príslušník s bydliskom v Grécku.
- 2 V sídle spoločnosti sa 14. marca 2018 konalo valné zhromaždenie, v rámci ktorého sa rozhodlo o vyplatení dividendy jedinému spoločníkovi v celkovej výške 100 000 BGN. Uvedenú sumu tvorí nevyplatený zisk po zaplatení dane z príjmu právnických osôb. Valné zhromaždenie rozhodlo o vyplatení tejto sumy v hotovosti a v splátkach z pokladne spoločnosti.
- 3 Na základe tohto rozhodnutia vyplatila spoločnosť v marci 2018 jedinému spoločníkovi v hotovosti sumu 95 000 BGN rozdelenú na deväť splátok vo výške 10 000 BGN a jednu splátku vo výške 5 000 a v tejto súvislosti boli vystavené príslušné príkazy na úhradu súvisiace s výdavkami.
- 4 Jedna z týchto hotovostných platieb, ku ktorej došlo 14. marca 2018 a ktorej suma predstavovala 10 000 BGN je predmetom konania vo veci samej. Účastníci konania nespochybujú a zo skutočností zistených počas konania nesporne vyplýva, že táto suma predstavuje dividendy vyplácané v rámci výkonu vyššie uvedeného rozhodnutia valného zhromaždenia spoločnosti.
- 5 Počas daňovej kontroly „Ecotex Bulgaria“ EOOD sa zistilo, že každá z týchto hotovostných platieb vo výške 10 000 BGN porušuje zákaz upravený v článku 3 ods. 1 bode 1 ZIPG vykonávať v tuzemsku hotovostné platby „vo výške 10 000 BGN alebo viac“.
- 6 Teritorialna direkcija na nationalna agencija za prihodite v Sofii (Oblastné riaditeľstvo Národnej agentúry pre príjmy v Sofii, Bulharsko) odmietla námietky spoločnosti odôvodnené tým, že ide o „menej závažný prípad“ a za každú z týchto platieb uložila peňažnú pokutu upravenú v článku 5 ods. 1 ZOPB vo výške 50 zo 100 celkovej sumy každej z platieb, čo v prípade spornej platby v konaní vo veci samej predstavuje 5 000 BGN.

- 7 „Ecotex Bulgaria“ EOOD podala proti rozhodnutiu o uložení pokuty za spornú platbu v konaní vo veci samej žalobu na Rajonen säd (okresný súd, Bulharsko), ktorý rozhodnutie v celom rozsahu potvrdil.
- 8 Rajonen säd (Okresný súd) sa domnieval, že hotovostná platba vo výške 10 000 BGN, ktorá bola vykonaná 14. marca 2018, a ktorá tvorí časť vyplácanej dividendy, splňa znaky skutkovej podstaty priestupku podľa článku 3 ods. 1 bodu 1 ZOPB. Keďže zákonná definícia pojmu „platba“ v zmysle ZOPB neexistuje, uvedený súd zastával názor, že pod uvedeným pojmom sa má rozumieť „akákoľvek finančná operácia“ bez ohľadu na to, či ide o protiplnenie.
- 9 V súvislosti s uloženou peňažnou sankciou Rajonen säd (Okresný súd) konštatoval, že neexistuje nijaký právny základ, ktorý by umožňoval zmenu (zníženie) tejto sankcie. Na účely odôvodnenia uviedol, že je viazaný pevne stanovenou výškou (paušálnou sumou) podľa článku 5 ods. 1 ZOPB, a to 50 zo 100 sumy hotovostnej platby a tiež zákazom vyplývajúcim z článku 27 ods. 5 ZANN, v zmysle ktorého nemožno uložiť miernejšiu sankciu ako upravuje osobitný zákon, konkrétne článok 5 ods. 1 ZOPB.
- 10 Rajonen säd (Okresný súd) zamietol návrh podľa článku 28 ZANN, aby sa osoba, ktorá sa priestupku dopustila, oslobodila od správnej sankčnej zodpovednosti, pretože ide o „menej závažný prípad“ a svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že priestupok podľa článku 3 ods. 1 bodu 1 ZOPB sa nelíši od obvykle spáchaných priestupkov a nie je „menej závažný“.
- 11 „Ecotex Bulgaria“ EOOD podala proti rozsudku Rajonen säd (Okresný súd) kasačný opravný prostriedok na vnútroštátny súd, ktorý musí v právnom spore rozhodnúť s konečnou platnosťou.

Hlavné tvrdenia účastníkov konania vo veci samej

- 12 Navrhovateľka v konaní o kasačnom opravnom prostriedku uvádza, že právo na podiel na zisku spoločnosti (právo na dividendu) nie je právnym úkonom alebo zmluvou s protiplnením a že nepatrí ani do pôsobnosti pojmu „platba“ v zmysle článku 3 ods. 1 bodu 1 ZOPB.
- 13 Poukazuje aj na tú skutočnosť, že suma 10 000 BGN, ktorá bola v hotovosti vyplatená 14. marca 2018, presahuje obmedzenie podľa článku 3 ods. 1 bodu 1 ZOPB len o 0,01 BGN, a preto je peňažná sankcia, ktorú upravuje článok 5 ods. 1 ZOPB vo výške 50 zo 100 celkovej sumy uskutočnenej platby, t.j. sankcia ktorá v prejednávanej veci predstavuje sumu 5 000 BGN, neprimeraná.
- 14 Odporkyňa v konaní o kasačnom opravnom prostriedku zastáva názor, že ustanovenie článku 3 ods. 1 bodu 1 ZOPB sa vzťahuje na všetky hotovostné platby, vrátane vyplatenia podielu na nerozdelenom zisku (dividenda), pokiaľ nie sú zahrnuté pod niektorú zo zákonných výnimiek podľa článku 2 ZOPB.

- 15 Poukazuje aj na to, že pod pojmom „platba“ v zmysle článku 3 ods. 1 bodu 1 ZOPB sa musí rozumieť akákoľvek finančná operácia, bez ohľadu na to, či má zmluvný alebo mimozmluvný základ, vrátane podielového právneho vzťahu.

Zhrnutie odôvodnenia návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 16 Zákon o obmedzení hotovostných platieb (ZOPB) bol prijatý ako vykonávacie opatrenie k zrušenej smernici 2005/60/ES a v bode 11 tohto oznámenia: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/NIM/?uri=CELEX:32015L0849> sa uvádza ako vnútroštátny nástroj slúžiaci na prebratie smernice (EÚ) 2015/849.
- 17 Uplatniteľnou právnou úpravou v prejednávanom prípade je ustanovenie článku 3 ods. 1 bod 1 ZOPB, ktoré sa má vykladať v duchu a zmysle príslušných ustanovení práva Únie (pozri rozsudok z 10. apríla 1984, von Colson a Kamann, 14/83, EU:C:1984:153) a konkrétne s ohľadom na článok 63 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a ustanovení smernice (EÚ) 2015/849.
- 18 S cieľom splniť si svoju povinnosť zaručiť výklad vnútroštátnych právnych predpisov v súlade s právom Únie (pozri rozsudky zo 14. septembra 2000, Collino a Chiappero, C-343/98, EU:C:2000:441, bod 23; z 19. apríla 2007, Farrell, C-356/05, EU:C:2007:229, bod 40 a z 24. januára 2012, Dominguez, C-282/10, EU:C:2012:33, bod 39) sú vnútroštátne súdy s ohľadom na vnútroštátne právo ako celok a v súlade s výkladovými metódami uznanými v judikatúre a právnej teórii povinné urobiť všetko, čo je v ich právomoci (pozri rozsudky zo 4. júla 2006, Adeneler, C-212 /04, EU:C:2006:443, bod 111 a z 24. januára 2012, Dominguez, C-282/10, EU:C:2012:33, bod 27).
- 19 Podľa práva Únie predstavuje pohyb kapitálu vo svojej základnej podobe finančnú operáciu, ktorá sa nepovažuje za platbu pochádzajúcu z iného hospodárskeho vzťahu. Súdny dvor Európskej únie konštatoval, že na rozdiel od bežných platieb, ktoré sa spájajú s transakciami v podobe plnenia a protiplnenia vyplývajúceho z právneho úkonu, „ide v prípade pohybu kapitálu o finančné operácie, ktoré sa v prvom rade týkajú vkladu alebo investovania predmetnej sumy a nemajú formu odplaty za služby“ (rozsudok z 31. januára 1984, Luisi a Carbone, 286/82 a 26/83, EU:C:1984:35, bod 21).
- 20 Súdny dvor považuje poberanie dividend z akcií a podielov v obchodných spoločnostiach za jednu z foriem voľného pohybu kapitálu (rozsudok zo 6. júna 2000, Verkooijen, C-35/98, EU:C:2000:294). Článok 63 ods. 1 ZFEÚ zakazuje akékoľvek obmedzenia pohybu kapitálu medzi členskými štátmi, ako aj medzi členskými štátmi a tretími krajinami vrátane „opatrení, ktoré sú spôsobilé odradiť nerezidentov od investovania v členskom štáte alebo od ponechania si takýchto investícií“ (pozri rozsudky z 22. januára 2009, STEKO Industriemontage, C-377/07, EU:C:2009:29, body 23 a 24 a z 31. marca 2011, Schröder, C-450/09, EU:C:2011:198, bod 30). Treba preto odpovedať na otázku, či obmedzenie hotovostných platieb vo vnútroštátnom zákone (článok 3 ods. 1 bod 1 ZOPB), ak sa vzhľadom na svoju nejednoznačnosť vzťahuje aj na vyplatenie dividendy,

predstavuje skrytú formu obmedzenia voľného pohybu kapitálu a platieb v zmysle článku 63 ZFEÚ.

- 21 Smernica (EÚ) 2015/849 má za cieľ predchádzať využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu. V súvislosti s dosiahnutím cieľov smernice bol vydaný zoznam povolání a činností patriacich do jej pôsobnosti, pričom členským štátom sa poskytla možnosť rozšíriť pôsobnosť aj na iné povolania a kategórie podnikov, než tie, ktoré sa uvádzajú v článku 2 ods. 1 a stanoviť nižšie limity a prijať doplňujúce všeobecné obmedzenia hotovostných platieb resp. iné prísnejšie predpisy.
- 22 V tejto súvislosti treba z hľadiska zodpovednosti spoločnosti preskúmať, či je prípustný taký všeobecný vnútroštátny právny predpis, ktorý obmedzuje hotovostné platby bez ohľadu na to, či predstavujú odplatu za protiplnenie a či sa pôsobnosť smernice (EÚ) 2015/849 vzťahuje aj na obmedzenie vyplatenia podielu na nerozdelených ziskoch v hotovosti podľa článku 3 ods. 1 bodu 1 ZOPB a ak je takýto predpis prípustný, vzniká otázka, či sú členské štáty oprávnené stanoviť hranicu hotovostných platieb na sumu nižšiu ako 10 000 eur.
- 23 V prípade kladnej odpovede treba skúmať, do akej miery sa vnútroštátny právny predpis, akým je článok 5 ods. 1 ZOPB, ktorý v prípade právnických osôb stanovuje za všetky finančné operácie peňažnú sankciu v paušálnej výške „50 zo 100 celkového objemu vykonanej platby“ považuje s ohľadom na primeranosť sankcie podľa článku 58 ods. 1 a okolností podľa článku 60 ods. 4 smernice (EÚ) 2015/849 za prípustný a či z hľadiska zákazu ukladania sankcií pod zákonom stanovenú minimálnu výšku, ktorý pre súd vyplýva z článku 27 ods. 5 ZANN, ide o porušenie zásady účinnej súdnej kontroly.